

DOI 10.31558/2075-2970.2018.35-36.5
УДК 81'44:81'37(811.111+8111.161.2)

© В. М. Соколова
(Вінниця)

КАУЗАТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ ІЗ СЕМАНТИЧНОЮ ОЗНАКОЮ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Стаття присвячена зіставному вивченню семантики каузативних конструкцій із семантичною ознакою емоційного стану. Дослідження базується на прикладах уживання конструкцій англійської (*to amaze smb with smth*) та української мов (*вражати кого-небудь чим-небудь*), дієслів емоційного стану у складі каузативних конструкцій. Актуальність статті зумовлена необхідністю системного аналізу семантики каузативних конструкцій (далі КК) емоційного стану у зіставному аспекті. Предметом дослідження є семантика та структура каузативних конструкцій, які виражають емоційний стан в англійській та українській мовах. Мета полягає у проведенні семантичного аналізу одиниць дослідження та визначенні спільних і відмінних ознак англійських та українських каузативних конструкцій емоційного стану. У статті наведена класифікація каузативних дієслів емоційного стану, які утворюють каузативні конструкції, визначена різниця між поняттями 'емоційність' та 'емотивність'. Крім того, визначено відсоткове співвідношення частотності вживання каузативних конструкцій позитивного та негативного емоційного стану в англійській та українській мовах на матеріалі художніх текстів.

Ключові слова: каузативність, каузативна конструкція, каузативна ситуація, емотивність, позитивні / негативні емоції, нейтральні емоції.

1. Вступні зауваження

Вивчення каузативності в зіставному та типологічному аспектах є одним із найбільш актуальних напрямів сучасної лінгвістики. Засновниками теорії каузативності вважаються В. П. Недеялков (Недеялков, 1964), Г. Г. Сильницький (Сильницький, 1974), М. Шибатані (Shibatani, 2002), які заклали основи цієї теорії. У подальшому різні аспекти категорії каузативності на матеріалі багатьох мов світу неодноразово розглядалися низкою науковців, серед яких, зокрема, наукові розвідки О. О. Залужної (Залужна, 2014), Г. О. Золотової (Золотова, 2005), О. С. Корді (Корди, 2004), М. В. Кузнецової (Кузнецова, 1973), Л. І. Кулікова (Kulikov, 1993), І. М. Кучмана (Кучман, 2013), Д. Ю. Сонга (Song, 1996) та інших.

У свою чергу дослідженню різноманітних лінгвістичних засобів вираження емоційного стану присвячені роботи багатьох лінгвістів, зокрема, В. Ю. Апресяна (Апресян, 2013), Н. Д. Арутюнової (Арутюнова, 2009), К. О. Киричок (Киричок, 2013) та інших.

Втім, спостерігається відсутність робіт, в яких вивчається каузативність із семантичною ознакою емоційного стану. Проблема вивчення різних засобів вираження емоційного стану є однією з найбільш актуальних і ставить багато завдань. По-перше, виникають труднощі щодо визначення каузативних конструкцій, які виражають каузативний стан. По-друге, існує необ-

хідність виявлення певних класифікацій, які б виокремлювали каузативні конструкції із семантичною ознакою емоційного стану в окрему групу. По-третє, відсутність зіставно-порівняльного дослідження лексико-семантичних особливостей каузативних конструкцій, які виражають емоційний стан.

Актуальність роботи зумовлена необхідністю системного аналізу семантики каузативних конструкцій (далі КК) емоційного стану у зіставному аспекті.

Об'єктом дослідження є каузативні конструкції емоційного стану в англійській та українській мовах. Наприклад:

(1) англ. *The Party prisoners seemed terrified of speaking to anybody, and above all of speaking to one another* (Orwell, с. 85) 'Партийні в'язні здавались наляканими, щоб спілкуватись з ким-небудь, і перш за все, говорити один з одним';

(2) укр. *Та хоч словом щирим розважити, допомогти* (Багряний).

Предметом є семантика та структура каузативних конструкцій із семантичною ознакою емоційного стану в англійській та українській мовах.

Мета полягає у проведенні семантичного аналізу одиниць дослідження та визначенні спільних і відмінних ознак англійських та українських каузативних конструкцій із семантичною ознакою емоційного стану.

Матеріалом дослідження слугують 1186 каузативних конструкцій (632 конструкції в англійській та 554 конструкції в українській мові), отримані методом суцільної вибірки з текстових джерел англійської та української мов, з-поміж яких, зокрема, Arthur Hailey «Hotel», George Orwell, «1984», В. Барка «Жовтий князь», О. Гончар «Твоя зоря», та інші.

2. Теоретичні засади дослідження каузативності

Каузація як мовна репрезентація причинно-наслідкових відношень – це окремий випадок відношень обставини, які вказують на сукупність певних умов, за якими здійснюються, стаються будь-які явища, події, факти, процеси, пов'язані з чимось, що сприяють на що-небудь, супроводжують кого-небудь або викликають появу чогось (цит. за Залужна, 2014, с. 12).

На думку М. Шибатані, каузативна ситуація має відповідати двом умовам:

1) каузувальна подія та подія, яка каузується, розподілені в часі таким чином, що подія, яка каузується, може відбуватися тільки після каузувальної події;

2) каузувальна подія та подія, яка каузується, є взаємозалежними, а існування тієї події, що каузується, можливе тільки за умови реалізації каузувальної події. Якщо каузувальна подія не має місця, подія, яка каузується, також не має місця (цит. за Залужна, 2014, с. 13).

Основним поняттям категорії каузативності є термін «каузативна ситуація» (далі КС). Застосування терміна «ситуація» в лінгвістиці започатковує Л. Теньєр на позначення дії та її учасників у висловленні (Теньєр, 1988, с. 202). Ю. А. Левицький вважає, що ситуація є фрагментом дійсності, реальною подією, яка реалізується в реченні (Левицький, 2002, с. 109).

Згідно з дослідженнями О. О. Залужної, базову каузативну ситуацію можна представити у вигляді такої формули тлумачення: « X дією v_1 каузує Y виконувати дію / бути у стані v_2 ». Семантичні ролі актантів розподіляються таким чином: X – предмет антецедента (*вчинок*), Y – предмет консеквента (*його (він)*). За прийнятою термінологією X – це *агенс*, за іншим визначенням *каузатор*; Y – *пацієнс*, або за іншою термінологією *каузат* (англ. *causee* досл. ‘той, кого казують’ (Залужна, 2014, с. 14).

Каузативність знаходить своє вираження на всіх рівнях мови. За планом вираження виділяють морфологічний, синтаксичний та лексичний каузатив.

За визначенням В. П. Недялкова та Г. Г. Сильницького, каузативною є ситуація, що складається мінімум із двох мікроситуацій, пов’язаних між собою відношенням каузації або спричинення. Каузувальна ситуація називається *антецедентом*, а ситуація, яка каузується – *консеквентом* (Недялков, 1964, с. 305; Сильницький, 1974, с. 21).

3. Теоретичні засади поняття «емотивність». Класифікація каузативних дієслів емоційного стану

Одним з найголовніших питань емотивної лінгвістики є розмежування понять «емоційність» та «емотивність». На сьогодні емоційність розглядається як психологічне поняття, тобто як здатність індивіда відчувати емоції і почуття і виражати їх різними способами (завдяки мімічним рухам, жестам, нейрон-фізичній реакції, а також вербально). Емотивність є мовною категорією і об’єднує тільки мовні засоби вираження емоцій. Однак в різних дослідженнях можна помітити вузьке і широке розуміння категорії емотивності. В першому випадку до неї належать лише мовні засоби безпосереднього вираження емоцій, в другому – усі можливі засоби вербального вираження емоцій (і засоби вираження, і засоби називання емоцій) (Довгаль, 2015, с. 48).

Емотивність як лінгвістична категорія (і в вузькому, і в широкому розумінні) охоплює багаторівневі засоби позначення емоцій. Такі дієслова називаються емотивними.

Емоційні дієслова можна розділити на дві лексико-семантичні групи: «дієслова емоційного стану» і «дієслова емоційного ставлення».

До лексико-семантичної групи «емоційного стану» належать дієслова із значенням «іспитувати певне емоційне ставлення; бути, знаходитись в певному стані». Особливість цих

дієслів полягає в тому, що вони називають протяжні у часі, замкнуті у суб'єкті емоційні стани, наприклад англ. *enjoy* 'насолоджуватись', *deplore* 'засуджувати'; укр. *турбуватись*, *радіти*. Значення цих лексем можна уявити за допомогою наступної формули тлумачення «Я почуваю / знаходжусь в якому-небудь емоційному стані» або «я переживаю певну емоцію».

ЛСГ «емоційне ставлення» об'єднує дієслова зі спільним значенням «відчувати певне емоційне ставлення до чогось або когось». Дієслова цієї групи називають емоційні зв'язки людини з іншими людьми, предметами, явищами навколишнього середовища, наприклад, англ. *adore* 'обожнювати', *admire* 'захоплюватись', *trust* 'довіряти'; укр. *ненавидіти*, *любити*, *поважати*. Значення цих дієслів може бути представлено за допомогою наступної формули тлумачення: «я відчуваю сильні емоції до когось або чогось» (Довгаль, 2015, с. 49).

Крім того, слід зазначити, що існують інші класифікації дієслів емоційного стану. Щодо семантичної класифікації дієслів, їх можна поділити на позитивні та негативні. К. О. Киричок в своєму дослідженні розглядає дієслова позитивного стану і пропонує наступну лексико-семантичну стратифікацію дієслів позитивного емоційного стану: щастя, радість, веселощі, захват, задоволення, чарівність, інтерес, наснага, спокій та душевне хвилювання. Дослідниця також зауважує, що семантичні групи дієслів приведення об'єкту в різні емоційні стани характеризуються різними ознаками дієслівної семантики. Наприклад, дієслова приведення у стан захвату та наснаги характеризуються наявністю у значенні дієслів семи «посилення емоційної активності» об'єкту, яка означає збільшення емоції. Ознакою дієслів каузації наснаги є поняття «вогонь», а саме від лексеми з цим значенням утворені дієслова англ. *inflammate* 'запалювати'; укр. *запалювати*, що вказує на дуже високий ступінь почуття, яке каузується. Група дієслів каузації стану спокою, навпроти, відображає «зменшення емоційної активності» об'єкту, тобто ослаблення пережитої емоції (Киричок, 2013, 0).

Н. О. Овсепян у своїй лінгвістичній розвідці виділяє наступні негативні емоції: горе, тривога, печаль, злість, гнів, страх, відчай, зневіра, біль, сум, наприклад, англ. *worry* 'турбуватись'; укр. *турбуватись* (Овсепян, 2012, с. 63).

Також, до дієслів емоційного стану належать лексеми, які називають нейтральні емоційні стани, тобто ті, які не є пов'язаними зі станом задоволення або незадоволення, наприклад, в англійській мові цей стан виражений дієсловами англ. *astonish* 'уражати', *surprise* 'здивувати', *amaze* 'вразити', *marvel* 'здивувати'; укр. *вразити*, *здивувати* (Довгаль, 2015, с. 51).

Морфологічна класифікація дієслів каузації емоційного стану представлена двома засобами вираження емоцій:

1) каузативні емотивні дієслова, утворені за допомогою словотвірних засобів. Йдеться мова про пари лексем, одна з котрих є твірною, а друга – похідною. Твірна лексема називає

певну реалію, а похідне дієслово описує каузативну ситуацію за участю такої реалії та вербалізуючу за допомогою твірної основи та словотвірного засобу, який відображає каузативний вплив. Похідні дієслова каузації щастя, вмотивовані вихідними іменниками та прикметниками, виокремлено в англійській та українській мовах, наприклад, англ. *gladness* 'радість', *gladden* 'веселити'; укр. *щастя*, *ощасливити*.

2) аналітичні каузативні конструкції зі службовими каузативними дієсловами. Дієслова такі, як англ. *make* 'робити'; укр. *робити* мають основне значення робити, але в аналітичних каузативних конструкціях втрачають своє основне значення та набувають значення «каузувати когось бути», або «каузувати когось робити». У цілому, аналітичні каузативні конструкції на позначення стану щастя формуються за допомогою службового каузативного дієслова та прикметника, наприклад англ. *make someone happy* 'ощасливити'; укр. *скласти чиєсь щастя* (Киричок, 2014, с. 138).

В своїх дослідженнях В. Ю. Апресян поділяє каузативні агентивні дієслова емоційного стану на конативні (3), (4) та не конативні (5), (6) (Апресян, 2013, с. 56). Наприклад:

(3) англ. *Mike irritated her* 'Майк роздратував її';

(4) укр. *Він її роздратував*;

(5) англ. *His behaviour irritated her* 'Його поведінка роздратувала її' (Апресян, 2013, с. 56);

(6) укр. *Його витівки її бавили* (Багрянний).

Також В. Ю. Апресян вважає, що дієслова, які утворюють каузативні конструкції та виражають емоційний стан, можуть бути результативними та не результативними (Апресян, 2013, с. 56). Якщо дія каузації та її результат позначаються однією лексемою, дієслово визначається як таке, що містить у своїй семантиці результативну КС, напр., *to frighten*; укр. *налякати* тощо. Але якщо зазначені елементи містяться в семантиці різних лексем, дієслово виражає нерезультативну КС (Залужна, 2014, с. 19), наприклад:

(7) англ. *Saying those words she shocked me into semiwakefulness* (Weisberger, с. 74) 'Говорячи ті слова, вона шокувала мене до безсоння';

(8) англ. *A handsome, tough-looking boy of nine had popped up from behind the table and was menacing him with a toy automatic pistol* (Orwell, с. 81) 'Гарний, міцний хлопчик дев'яти років вискочив з-зі столу і пригрозив іграшковим автоматичним пістолетом';

(9) укр. *Жахається думкою Мирон Данилович: «Ну, ящір і єсть! Скоро – час головного, який від прірви і мучитель...»* (Барка);

(10) укр. *Та хоч словом щирим розважає, допомагає* (Багрянний).

4. Позитивна та негативна семантика дієслів і конструкцій емоційного стану.

У своєму дослідженні Н. Д. Арутюнова наводить класифікацію каузативних дієслів, яку розробив Д. Круз. Згідно з цією класифікацією існує три типи лексичних каузативних дієслів:

- 1) дієслова каузації вимоги (causation by command);
- 2) дієслова каузації безпосередньою фізичною дією;
- 3) дієслова каузації емоцій (цит. за Арутюнова, 2009, с. 168).

В цьому дослідженні розглядаються дієслова каузації емоцій, наприклад:

(11) англ. *The doctor frightened Mary by giving her an injection* (Арутюнова, 2009, с. 168)

‘Лікар налякав Мері, роблячи їй укол’.

Цей приклад показує, що емоційний стан Мері змінює лікар, але не укол, тобто лікар є каузатором. Це може підтвердити наступна каузативна перифраза. Наприклад:

(12) англ. *The doctor caused Mary to become afraid by giving her an injection* (Арутюнова, 2009, с. 168)

‘Лікар злякав Мері тим, що зробив їй укол’.

Каузативні конструкції, які виражають емоційний стан, також можна вважати директивним типом каузації. У таких конструкціях виражається така каузативна дія, за умовою якої емоційний стан, настрої об’єкта може змінитись. Такий тип каузації може бути представлений наступною формулою тлумачення: “Х каузує Y, змінюючи його емоційний стан”. Наприклад:

(13) англ. *They want modern décor, American food, all the things that will make them feel at home* (Christie, с. 37) ‘Вони хочуть сучасний декор, американську їжу, усе те, що змусить їх почувати себе як вдома’;

(14) укр. *Аж дух тобі перехоплює, коли заглядиш її* (Гончар).

Під час дослідження емпіричного корпусу було виявлено три види каузативних конструкцій (далі КК) каузації емоційного стану: 1) КК, семантика яких виражає негативні емоції; 2) КК, семантика яких виражає позитивні емоції. Відповідні результати представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Семантика позитивних та негативних емоцій в КК

Мова / Семантика емоцій	Англійська мова		Українська мова	
	Кількість (%)	Приклади	Кількість (%)	Приклади
Позитивні емоції	41 (35)	<i>Threat of punishment in her tone caused an odd flush of pleasure</i> (Capote, с. 91) ‘Загроза покарання в її тоні викликала вибух задоволення’	53 (58)	Сама <u>перспектива дороги, передчуття відстаней, що їх доведеться долати, непередбачені труднощі, які можуть виникнути, – все це наелектризовує Заболотного, наснажує бадьорістю</u> (Гончар)
Негативні емоції	77 (65)	<i>She is rather strict. But I didn't let that worry me</i> (Capote, с. 99) ‘Вона досить сувора. Але я не дозволю, щоб це хвилювало мене’	38 (42)	З тривожних перемовлянь пасажирів, що сиділи від того типу неподалік, ми зрозуміли нарешті, <u>чим він посиє у салоні таку тривогу</u> (Гончар)
Всього	118 (100)		91 (100)	

Аналіз корпусу фактичного матеріалу в англійській та українській мовах демонструє, що в англійській мові КК із семантикою негативних емоцій є більш продуктивними, а в українській мові – навпаки (англ. 77 конструкцій, що складає 65 % від загальної кількості КК каузації емоційного стану, укр. 53 конструкції, 58 % загальної кількості українських КК каузації того ж самого типу).

Слід зазначити, що в обох типах каузативних конструкцій каузації емоційного стану сема, яка виражає почуття часто вживається як інструмент каузативної дії. Проте імпліцитним джерелом спонування, яке породжує виконання каузативної дії може бути і дія з семантикою використання фізичної сили, і вербальна дія, і протиправна. Такий тип каузативних конструкцій найчастіше має семантику реакції щодо усіх цих видів дій. Наприклад:

(15) англ. *You'd almost think that they're trying to wear us down by silence* (Capote, с. 21) ‘Ти б майже подумав, що вони намагаються виснажити нас тишею’.

У прикладі (15) імпліцитним інструментом, який спонукає суб'єкт до зміни емоційного стану є думка. А в українському прикладі (16) інструментом є зовнішній вигляд дороги. Наприклад:

(16) укр. *Дорога просто приголомшила жінок своїм виглядом, вжахнула й пригнітила їх самою безглуздістю* (Гончар).

Також дуже поширеним є використання каузативних конструкцій із вказівкою на емоційний стан з прийменниками *in, into* в англійській мові, в той час як в українській мові використання прийменників не є частотним. Використання пасивного стану з вище згаданими прийменниками із дієсловами *to frighten, to scare, to startle* є дуже поширеним в англійській мові. Наприклад:

(17) англ. *This time Winston was startled into self-forgetfulness* (Orwell, с. 203) ‘Цього разу Уїнстон був введений у забутливість’;

(18) укр. *Вічна легенда про двох братів, вирізьблена на далекому місяці, бентежить душу, як і завжди, як і давно-давно колись в дні золотого дитинства, свою трагедією, свою таємничістю нерозгадану – таємничістю неоправданої, кричущої зради* (Багрянйй).

Аналіз емпіричного матеріалу демонструє, що в англійській та українській мовах каузативні конструкції можуть вживатися в активному та пасивному стані (див. табл. 2).

Таблиця 2

Активні та пасивні КК із семантикою емоційного стану

Мова / Тип стану	Англійська мова		Українська мова	
	Кількість (%)	Приклади	Кількість (%)	Приклади
Активний	67 (57)	<i>It fills one with an alarmed feeling...</i> (Hailey, с. 35) ‘Це наповнює людину тривожним почуттям’	64 (70)	<i>Та ось враз: зблиск сяйва! Сяйва безмірного, несяжного, що будь-кого вразить своєю неземною величчю</i> (Гончар)
Пасивний	51 (43)	<i>Joan was slightly surprised with his behaviour</i> (Christie, с. 41) ‘Джоан була трішки здивована його поведінкою’	27 (30)	<i>Він був приголомшений цією подією...</i> (Гончар)
Всього	118 (100)		91 (100)	

Аналіз корпусу вибірки в англійській та українській мовах показує, що в англійській мові КК активного стану є більш продуктивними (англ. 67 конструкцій, що складає 57 % від загальної кількості КК каузативної емоційного стану; укр. 64 конструкції, 70 % загальної кількості українських КК каузативної того ж самого типу).

5. Висновки

5.1. Каузатив як мовна репрезентація причинно-наслідкових відношень – це окремий випадок відношень обставини, які вказують на сукупність певних умов, за якими здійснюються, стаються будь-які явища, події, факти, процеси, пов’язані з чимось, що сприяють на щонебудь, супроводжують кого-небудь або викликають появу чогось.

5.2. Емотивні дієслова англійської та української мови, які називають певні емоції та почуття, об'єднані у дві лексико-семантичні групи: «дієслова емоційного стану» та «дієслова емоційного ставлення». Дієслова першої групи називають емоції, направлені саме на суб'єкт каузативної ситуації, дієслова другої групи позначають емоції, направлені на людей, предмети або явища навколишнього світу.

5.3. За семантичною класифікацією емотивні дієслова поділяються на позитивні та негативні, які відповідно утворюють лексико-семантичні групи, наприклад, радість, наснага, горе, тривога. Деякі дослідники виокремлюють також дієслова, які виражають нейтральний емоційний стан.

5.4. Аналіз корпусу фактичного матеріалу в англійській та українській мовах демонструє, що в англійській мові КК із семантикою негативних емоцій є більш продуктивними, а в українській мові – навпаки англ. 77 конструкцій, що складає 65 % від загальної кількості КК каузативу емоційного стану, укр. 53 конструкції, 58 % загальної кількості українських КК каузативу того ж самого типу.

5.5. Дослідження виявило, що в англійській мові КК активного стану є більш продуктивними. В англійській мові кількість конструкцій активного стану складає 57 відсотків від загальної кількості емпіричного матеріалу, а в українській мові – 70 % від загальної кількості вибірки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы [6-е изд.]. М. : УРСС, 2009. 383 с.
2. Апресян В. Ю. Семантика эмоциональных каузативов: статус каузативного компонента: НИУ Высшая школа экономика, Москва, Россия, 2013. С. 44–57.
3. Довгаль А. В. Семантические особенности глаголов со значениями 'эмоциональное состояние' и 'эмоциональное отношение': Acta Germano-Slavica VI, 2015. С. 48–52.
4. Залужна О. О. Привативні дієслова в англійській та українській мовах : дис. ... на здобуття ст. канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2014. 283 с.
5. Золотова Г. А. Очерк функционального синтаксиса русского языка / [2-е изд., испр. М. : УРСС, 2005. 351 с.
6. Киричок Е. А. Глаголы каузации положительного эмоционального состояния в немецком, французском, английском, русском языках, Studia Germanica et Romanica : Иноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання: [науковий журнал / голов. ред. В. Д. Каліушенко]. Донецьк : ДонНУ, 2013. Т. 10 № 2(29). 156 с.
7. Корди Е. Е. Модальные и каузативные глаголы в современном французском языке. М. : УРСС, 2004. 168 с.
8. Кузнецова М. В. Каузативность как одна из центральных категорий глагола // Вопросы глагольной семантики: [сб. науч. тр. / ред. Е. Н. Сидоренко]. Симферополь : СГУ, 1993. С. 47–52.
9. Кучман І. М. Особливості перекладу англійських каузативних конструкцій // Науковий вісник Ужгородського університету. 2012. С. 1–2.

10. Левицкий Ю. А. Основы теории синтаксиса : учеб. пособие по спецкурсу. М.: УРСС, 2002. 236 с.
11. Недялков В. П. О связи каузативности и пассивности // Вопросы общего и романогерманского языкознания : доклады и сообщения / [отв. ред. Ю. М. Скребнев]. Уфа : Башкирск. книжн. изд-во, 1964. С. 301–310.
12. Сильницкий Г. Г. Семантические и валентностные классы английских каузативных глаголов : автореф. дис. на соискание уч. степени д-ра филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки, 1974. 43 с.
13. Теньер Л. Основы структурного синтаксиса. М. : Прогресс, 1988. 653 с.
14. Типология каузативных конструкций (морфологический каузатив) / под ред. А. А. Холодовича. Ленинград: Издательство 'Наука', Ленинградское отделение, 1969. 312 с.
15. Kulikov, L. I. (1993) Through the Looking-glass, and How Causatives Look There / L. I. Kulikov, N. R. Sumbatova // Causatives and Transitivity / [B. Comrie, M. Polinsky (eds.)]. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins. P. 327–342.
16. Shibatani, M. (2002) Some Basic Issues in the Grammar of Causation The Grammar of Causation and Interpersonal Manipulation / [M. Shibatani (ed.)]. Amsterdam : John Benjamins. P. 1–22.
17. Song, J. J. (1996) Causatives and Causation: A Universal Typological Perspective. London : Longman. 295 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

18. Багрянний І. П. Сад Гетсиманський [Електронний ресурс]. URL: http://ukrbooks.com/ua/sad_getsymanskyj/
19. Барка В. Жовтий князь [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=49>
20. Гончар О. Твоя зоря [Електронний ресурс]. URL: <http://ukrclassic.com.ua/katalog/gg/gonchar-oles/148-oles-gonchar-tvoya-zorya>
21. Нечуй-Левицький І. Кайдашева сім'я [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukr-lib.com.ua/books/printit.php?tid=907>
22. Capote, Truman. (1958) Breakfast at Tiffany's: A Short Novel and Three Stories. New York: Random House. 178 p.
23. Christie, A. (2008) At Bertram's Hotel: Книга для чтения на английском языке. СПб. : КАРО. 352 с.
24. Hailey, A. (2012) Hotel: Книга для чтения на английском языке (Серия «Modern Prose»). СПб. : Антология, КАРО. 480 с.
25. Orwell, G. (2015) 1984 : Книга для чтения на английском языке. Санкт-Петербург : КАРО. 384 с.
26. Weisberger, L. (2006) The Devil Wears Prada. Harper Collins Publishers. 391 p.

Vladyslava Sokolova CAUSATIVE CONSTRUCTIONS WITH THE SEMANTIC MEANING OF EMOTIONAL STATE IN THE ENGLISH AND THE UKRAINIAN LANGUAGES

Summary. The article is devoted to the comparative research of the causative constructions with the semantic meaning of emotional state. The research is based on the examples of the English (*to amaze smb with smth*) and the Ukrainian (*вражати кого-небудь чим-небудь*) constructions, the verbs of the emotional state as a part of the causative constructions. The relevance of the article is determined by the necessity of systematic semantic analysis of the causative constructions denoting emotional state. The subject of the research is the semantics and the structure of causative construc-

tions in the English and the Ukrainian languages. The aim of the research lies in carrying out the semantic analysis of causative constructions and revealing the common and the different features in both languages. The classification of causative verbs with the semantic meaning of emotional state has been shown and the difference between the notions ‘emotionality’ and ‘emotivity’ has been determined. In the given article the frequency percentage of constructions with the semantic meaning of positive and negative states has been defined, and it is based on the examples from the English and the Ukrainian belles-lettres texts.

Key words: causativity, causative construction, causative situation, emotivity, positive / negative emotions, neutral emotions.

Vitae

Vladyslava Sokolova

Assistant at the Germanic Philology Department, Faculty of Foreign Languages, Vasyl' Stus Donetsk National University, Ukraine.

Correspondence: v.sokolova@donnu.edu.ua

Стаття надійшла до редакції 20.12.2018